יום הכיפורים פרק שמיני יומא פד.

למקטליה כדכר הנזרק. למ"ד רוח רעה שורה עליו לא יקרב אצלו להרגו בידים אלא זורק בו חץ או סכין והורגו: **דחייף ביה.** המתחבר בו: **דנכים ליה.** שהכלב נושכו: **נישלא למאניה.** יפשיט בגדיו: **משכא דאפא.** הוא הצבוע ובלע"ז פוטווי"ש: **דאפא דיכרא.** צבוע זכר: **בגוכפא דנחשא.** על ידי קנה של נחשת: **דילמא חזי לכבואיה דשד.** שקפץ מן הכלב עליו ומסתכן: **לפידנא.** חולי השינים והחניכים ומתמיל כפה וגומר בבני מעיים ומסוכן הוא: **מטרוניתא.** נכרית היתה: **עכדא ליה רפואה חמשא ומעלי שבתא.** יום ה' בשבת וע"ש: **והאיכא חלול השם.** שהיא שבועה שעבר על שבועתו: **דמגלי לה מעיקרא.** מההיא שעתא גלי לה לא נשבעתי לך כי כך אמרתי: **משתא דגדפא דאווזא.** שומן מוח עצם קטן שבראש כנף העוף שקורין בל"ל שכה אותו על לדעיו: **קשייפא דזיתי.** גרעיני זיתים: **דלא מלו פילפא.** שלא הביאו שליש: **אמרא מדפא.** על מר חדש שקורין פוטוי"ר: **ודיכ בכבי דדריב.** הדבק בשורת השינים: **ממאי חוי.** על ידי מה בא החולי הזה: **מחמימי חמימי דחיטי.** האוכל פת חמה יותר מדאי: **כפא דכרסנא.** דגיס מטווגיס עם הקמח בשמן שלהן: **שיורי.** שעבר עליו הלילה: **מאי סימניה.** של אותו חולי: **כד רמי מידי בכביה.** כשנותן כלוס בשיניו זב הדם משורת שיניו: **ורבי יוחנן היכי עביד הכי וכו'.** לא גרסינן לה הכא אלא במסכת ע"ז (ז): **כמאן עביד ר' יוחנן.** לתת סם בשבת בשביל חולי השינים דקאמר לה לי מלריבנא מאי: **שאני אומר בזו.** מודים לו חכמים שהיא רפואה ד) לו בכלב שוטה בחלר כבד שלו: **ירקון.** חולי שפניו מוריקות: **הכי גרסינן וחכמים אומרים באלו אין בהן משום רפואה באלו למעוטי מאי לאו למעוטי סס.** והכי קאמרי ליה בשתים הראשונות אין זו רפואה גמורה לעבור עליהן דבר תורה ולמעוטי סס דיש בו משום רפואה: **לא למעוטי מקיזין דם לסרונכי.** בשבת לעולם אכולי הנך פליגי ומאי באלו משום דשמעה לר' מתיא דאמר אכמי אחרימי: **לסרונכי.** חולי ששמו אשטרנגליו"ן הוא בו"ן מלגנו והבהיא מודה ליה: **ס"ג** הכי נמי מסתברא דתניא שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן עזריה משום ר' מתיא בן חרש מקזין דם לסרונכי בשבת ומי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת וחכמים אומרים באלו אין בהם משום רפואה באלו למעוטי מאי לאו אתרתי בתרייתא ולמעוטי דרישא לא אתרתי (ז) דרישא קמייתא ולמעוטי דסיפא: ת"ש

הכי נמי מסתברא שלשה דברים בו'. ריב"א ל"ג הכי נמי מסתברא אלא הכי גרים תא שמע שלשה דברים משום דמאי אולמיה דהא מהא דאייתי כבר ונראה לי דשפיר מייתי דברייתא קמייתא לא מיתני כה מקיז דם לסרונכי ולהכי הוי דומק הא דמוקמינן למעוטי מקיז דם לסרונכי מה שלא הוזכר בה אבל מהא מייתי שפיר מאי לאו באלו אתרתי דסיפא דסליק מינה קאי ולמעוטי מקיז דם לסרונכי דקא תני רישא ואי (שמא) משום דבכל דוכתא נשאר הכי נמי מסתברא בשביל זה אין למוחקו דבפרק קמא דקידושין (כו:) גבי מעשה (ח) במדוני אחד) יש הכי נמי ה)[מסתברא] שאינו נשאר ובפרק הזהב (בבא מציעא דף מו:) ו) יש [ג"כ] הכי נמי מסתברא שאינו נשאר בשמעתא דמטבע אין נעשה חליפין לפירוש רש"י ז): אלא

למקטליה בדבר הנזרק תניא כוותיה דשמואל כשהורגין אותו אין הורגין אותו אלא בדבר הנזרק דחייף ביה מסתכן דנכית ליה מיית דחייף ביה מסתכן מאי תקנתיה נישלח מאניה (ח) ונירהיט רב הונא בריה דרב יהושע חף ביה חד מינייהו בשוקא שלחינהו למאניה ורהיט אמר קיימתי בעצמי [1]החכמה תחיה בעליה דנכית ליה מיית מאי תקנתיה אמר אביי ניתי משכא דאפא דדיכרא (ט) וניכתוב עליה אנא פלניא בר פלניתא אמשכא דאפא דיכרא כתיבנא עלך בנתי בנתי קלירום ואמרי לה קנדי קנדי קלורום יה יה ה' צבאות אמן אמן סלה ונשלחינהו למאניה ולקברינהו בי קברי (ג) עד תריסר ירחי שתא ונפקינהו ונקלינהו בתנורא ונבדרינהו לקטמיה אפרשת דרכים והנך תריסר ירחי שתא כי שתי מיא לא לישתי אלא בגובתא דנחשא דילמא חזי בבואה דשידא וליסתכן כי הא [2]דאבא בר מרתא הוא אבא בר מניומי עבדא ליה אימיה גובתא דדהבא (ג): ועוד אמר ר' מתיא: א"ר' יוחנן חש [3]בצפידנא אול גבה דההיא מטרוניתא עבדא ליה מלתא חמשא ומעלי שבתא אמר לה בשבת מאי אמרה ליה לא צריכת אי מצטריכנא מאי אמרה ליה אישתבע לי (ד) דלא מגלית אישתבע לאלהא דישראל לא מגלינא נפק דרשה בפירקא והא אישתבע לה לאלהא דישראל לא מגלינא הא לעמו ישראל מגלינא והא איכא חלול השם דמגלי לה מעיקרא מאי עבדא ליה אמר רב אחא בריה דרב אמי מי שאור שמן זית ומלח רב יימר אמר שאור גופיה שמן זית ומלח רב אשי אמר משחא דגדפא דאווזא אמר אביי אנא עבדי לכולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא אייתי קשייתא דזיתא דלא מלו תילתא וקלינהו בנורא אמרא חדתא ואדביק בכבי דריה עבדי הכי ואיתסאי ממאי הוה מחמימי חמימי דחיטי ומשיורי כסא דהרסנא ומאי סימניה כד רמי מידי בכביה ואתא דמא מבי דרי רבי יוחנן כי חש בצפידנא עבד הכי בשבתא ואיתסי ורבי יוחנן היכי עביד הכי אמר ר"נ בר יצחק שאני צפידנא הואיל ומתחיל בפה וגומר בבני מעיים אמר ליה רב חייא בר אבא לר' יוחנן כמאן כר' מתיא בן חרש דאמר החושש בפיו מטילין לו סם בשבת א"ל שאני אומר בזו ולא באחרת לימא מסייע ליה מי שאחזו ירקון מאכילין אותו בשר חמור מי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת דברי ר' מתיא בן חרש וחכ"א באילו אין בהם משום רפואה באלו למעוטי מאי (ס) מאי לאו למעוטי סם לא למעוטי מקיזין דם לסרונכי ה"נ מסתברא דתניא שלשה דברים א"ר ישמעאל בר' יוסי ששמע משום רבי מתיא בן חרש מקזין דם לסרונכי בשבת ומי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת וחכ"א באילו אין בהן משום רפואה באילו למעוטי מאי מאי לאו אתרתי בתרייתא ולמעוטי דרישא לא אתרתי (ז) דרישא קמייתא ולמעוטי דסיפא

תא

מקיזין דם לסרונכי בשבת ומי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת וחכמים אומרים באלו אין בהם משום רפואה באלו למעוטי מאי לאו אתרתי בתרייתא ולמעוטי דרישא לא אתרתי ולמעוטי דסיפא: ת"ש

מסורת הש"ס

ד) [נסמ"ח: דיכרא], כ) [שבת קנח: יבמות קכ. ניעין לו: מו"ק כו:], ג) ע"ז מח., ד) [ע"ל ולא], ה) רש"ל, ו) [וסס ד"ה ופרי], ז) [ועי' תוס' זבחים יג. ד"ה דיקא נמי],

תורה אור השלם

1. כי בצל החכמה בצל הכסף וידרון דעת החכמה תחיה בעליה: קהלת ז יב

הגהות הב"ח

(א) גמ' מאי מקנתיה ניטלח מאניה ונשדינהו קמיה ונרהיט וכו' הא דרב הונא בריה דר"י ר' אלעזר למאניה ושדי קמיה ורהיט אמר: (ב) שם ולקברינהו כי קיבר בפרשת דרכים עד תריסר ירחי שתא ונקלינהו: (ג) שם גובתא דדהבא ואתסי ועוד: (ד) שם לי מלטריכנא מאי אמרה ליה אישתבע לי לאלהא דישראל דלא מגלית אישתבע לה לאלהא דישראל לא מגלינא נפק לה לאלהא דישראל הא לעמא ישראל מגלינא: (ה) שם למעוטי מאי לאו כל"ל ותר' מאי נמחק: (ו) שם לא אתרתי קמייתא כל"ל ותר' דרישא נמחק: (ז) רש"י ד"ה ור' יוחנן כי' במסכת ע"ז. נ"כ ע"ש דף מז ע"ב: (ח) תוס' ד"ה ס"ג וכו' מעשי בנרוני אחד ים ה"נ מסתברא שאינו נשאר במסקנא וכפ' ההיא נמי יש ה"נ מסתברא:

עין משפט נר מצוה

עה א מי' פ"ב מהל' שבת הלכה ה סמג לאין קה טוש"ע או"ח סי' שכח סעיף נ:

לעזי רש"י

פוטיי"ש. תולדה.
בנייי"ל [פיניי"ל]. נוצה של כנף או זנב.
פרשוי"ר. מערר.
אישטרנגלו"ן. דלקת שקדים.
בו"ן מלנ"ש. דלקת שקדים מוגלתית.

רבינו חננאל

ועוד א"ר מתיא בן חרש החושש בפיו מטילין לו סם בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת. ר' יוחנן חש בצפדינא, פי' כאב השינים, עבדא ליה ההיא מטרוניתא סמא יום חמישי וערב שבת, א"ל בשבת מאי, אמרה ליה לא צריכת, ואי איצטריכנא מאי, אמרה ליה אישתבע לי דלא מגלית, אישתבע לה אלהי ישראל לא מגלינא, והוה נקיט בליביה בשעת שבועתא דלעמו ישראל מגלינא, ובתר דאודעה ליה, אודעה הוא דלא הות ליך שבועתי אלא דלא מגלינא לאלהי ישראל אבל מגלינא לעמו ישראל. א"ל ר' חייא בר אבא לר' יוחנן כמאן כר' מתיא בן חרש דשרי להטיל סם בפיו בשבת. א"ל ר' יוחנן בהחושש בפיו מטילין לו סם בשבת דברי הכל היא ולא באחרת שתולקין. נימא מסייעא ליה לר' יוחנן הא דתניא מי שאחזו ירקון מאכילין אותו בשר חמור, מי שנשכו כלב מאכילין אותו מחצר כבד שלו, והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת דברי ר' מתיא בן חרש, וחכ"א באלו אין בהן משום רפואה, באלו לאו למעוטי סם, דסם אית ביה רפואה, ודחי לא למעוטי הקזת הדם לסרונכי. ולא עמדה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com